

**КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ**

від 26 лютого 2019 р.

№ 89/9

Про лист Державної аудиторської служби
України щодо результатів державного
фінансового аудиту виконання бюджетних
програм Держводагентством України

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, відповідно до предметів відання, розглянув лист Державної аудиторської служби України щодо результатів державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Державним агентством водних ресурсів України за період з 01.01.2015 по 31.03.2018 року і відзначає.

Пріоритетні напрями розвитку водного господарства визначені Законом України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро до 2021 року», якою на період 2015-2017 років передбачено фінансування на загальну суму 15,1 млрд. гривень.

Державна аудиторська служба України, за результатами аудиту інформує, що протягом зазначеного періоду Держводагентством на розвиток водного господарства, гідротехнічної меліорації земель, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів спрямовано 8,2 млрд. грн, з них 7,9 млрд. грн. - на реалізацію бюджетної програми за КПКВК 2407050 «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами». Заходи Загальнодержавної програми майже не планувалися та не здійснювалися.

Як наслідок, не створено належного захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод, комплексного протипаводкового захисту в басейнах річок Дністер, Прут, Сірет, Тиса та комплексної системи протипаводкового захисту. Не здійснювалось заходів, пов'язаних із розчисткою та регулюванням русла річок. Не здійснювалось берегоукріплювальних заходів на прикордонних ділянках річки Західний Буг

(Волинська область), де відбуваються процеси берегової ерозії (зміна конфігурації русла), що може призвести до відчуження 5 тис. га земель, оскільки кордон між Україною та Республікою Польща проходить по середині водного плеса річки (розрахунковий розмір можливих збитків сягає 862 млн. гривень). Аналогічна загроза щодо втрати територій на користь інших держав є на транскордонних ділянках річок Тиса, Дністер, Сож, Прут, Сучава й інших на території Вінницької, Закарпатської, Чернівецької та Чернігівської областей (загальна вартість необхідних відновлювальних робіт становить майже 2 млрд. грн.).

За звітний період виявлено майже повну відсутність здійснення Держводагентством заходів з реконструкції інженерної інфраструктури зрошувальних, осушувальних і дренажних систем та придбання сучасної поливної техніки. Держводагентство неналежним чином здійснювало моніторинг технічного стану меліоративних систем і гідротехнічних споруд підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління. Як наслідок, фізична зношеність цих систем та споруд становить понад 90 %, що призвело до постійних аварій та удорожчання їх усунення. Невідновлення водогосподарської мережі впродовж кількох останніх десятиліть, незабезпечення необхідних обсягів робіт з поточних/капітальних ремонтів всієї інженерної інфраструктури меліоративних систем України з кожним роком призводить до збільшення кількості непрацюючих насосних станцій, на утримання яких Держводагентство спрямовувало значні кошти загального фонду державного бюджету.

Як зазначає Держаудитслужба, це призвело до проблеми скорочення в Україні зрошуваних земель, що ускладнює процес розвитку сільського господарства, а також ускладнює здійснення Держводагентством належного контролю за збереженням майна. За обліковими даними Держводагентства вартість невідшкодованих нестач і втрат матеріальних цінностей на початок 2015 року становила 76,1 млн. грн., а на кінець 2017 року – 94,0 млн. гривень.

Протягом п'яти років Держводагентство не змогло забезпечити фінансування централізованого водопостачання сільських населених пунктів, що користуються привізною водою. Загальнодержавною програмою для вирішення цього питання визначено окремий напрям та перелік заходів, загальна потреба на реалізацію яких з 2013 по 2018 роки становила 510,6 млн. гривень. Законом України «Про Державний бюджет на 2018 рік» за КПКВК 2407090 «Першочергове забезпечення населених пунктів централізованим водопостачанням» було передбачено видатки на суму 125 млн. гривень. Водночас паспорт бюджетної програми 2407090 був затверджений лише 10.07.2018, що призвело до браку часу на реалізацію освоєння виділених коштів.

Як зазначає Державна аудиторська служба України, зволікання у підготовці й затвердженні планів заходів та паспортів бюджетних програм Держводагентством, Мінприроди та Мінфіном призвело до того, що навіть ті незначні суми, які виділені із державного бюджету, не були освоєні в повному

обсязі та повернуті до державного бюджету. Загальна сума таких коштів становила 32,9 млн. гривень.

Негативно впливає на ефективність діяльності водогосподарського комплексу недосконале планування та фінансування об'єктів незавершеного будівництва, що призвело до нарощування обсягів капітальних вкладень при недосягненні мети (непродуктивні витрати на недофінансовані об'єкти незавершеного будівництва, що потребують списання, нереалізована через відсутність фінансування проектно-кошторисна документація). За період 2015-2017 роки водогосподарські організації Держводагентства списали об'єктів незавершеного будівництва та проектно-кошторисної документації на загальну суму понад 6,6 млн. грн., а вартість ряду об'єктів, будівництво яких не може завершитися понад 10 років, удорожчала на 165 млн. гривень.

Проблемним залишається неоформлення Держводагентством правовстановлюючих документів на земельні ділянки, що надалі може призвести до ризику їх втрати (із наявних 151,3 тис. га право власності (користування) оформлено лише на 44,9 тис. га (30 % від усіх земель).

Державною аудиторською службою України висловлено сумнів щодо доцільності здійснення Держводагентством видатків, передбачених на прикладні наукові та науково-технічні розробки, які у практичній діяльності не використовуються і строк корисного використання їх уже сплив.

За узагальнюючим висновком Державної аудиторської служби України, результати аудиту засвідчили, що неналежний рівень управління Держводагентством водогосподарськими організаціями, незначний обсяг необхідного фінансування та інші фактори не дали змоги Держводагентству виконати низки покладених на нього функцій та завдань.

Наслідки виявлених недоліків можуть призвести до погіршення екологічного стану водойм, якості питної води, незабезпечення захисту населення, що проживає у паводконебезпечних регіонах, та до неналежного запобігання шкідливій дії вод, через що як держава, так і водогосподарський комплекс країни зазнають значних збитків, які мають тенденцію до зростання.

За інформацією Міністерства екології та природних ресурсів України та Державного агентства водних ресурсів України, за результатами опрацювання звіту Державної аудиторської служби України, з метою усунення виявлених порушень та недоліків, Держводагентством розроблений та затверджений відповідним наказом План заходів щодо підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів, спрямованих на реалізацію державної політики у сфері розвитку водного господарства, яким зокрема передбачено: здійснення аналізу виконання Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року; проведення інвентаризації виробничих потужностей водогосподарських організацій, визначення їх технічного стану, придатності до подальшого використання; проведення інвентаризації об'єктів незавершених капітальних інвестицій та проектної документації; вжиття

заходів щодо практичного використання у виробничій діяльності здійснених науково-дослідних і науково-технічних розробок; удосконалення порядку формування організаційної структури та штатних розписів водогосподарських організацій; посилення контролю щодо передачі, списання та реалізації майна; зменшення та недопущення у подальшому нестач та крадіжок меліоративних фондів; посилення контролю щодо стану збереження та ефективності використання державного майна.

Зважаючи на викладене, **Комітет в и р і ш и в:**

1. Інформацію Державної аудиторської служби України щодо результатів державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Державним агентством водних ресурсів України за період з 01.01.2015 по 31.03.2018 року взяти до відома.

2. Рекомендувати:

Міністерству екології та природних ресурсів України, Державному агентству водних ресурсів України забезпечити неухильне виконання рекомендацій, наданих за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, усунути виявлені аудитом порушення і недоліки та не допускати їх у майбутньому.

Міністерству фінансів України забезпечити неухильне дотримання вимог Бюджетного кодексу України та наказу Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 року № 1098 в частині своєчасного погодження паспортів бюджетних програм.

Вінницькій, Волинській, Закарпатській, Чернівецькій, Чернігівській обласним державним адміністраціям, з метою запобігання втратам територій та утримання в належному стані на території областей водогосподарського комплексу, разом з місцевими органами виконавчої влади забезпечити фінансування заходів із запобігання шкідливій дії вод, здійснення берегоукріплювальних заходів, зрошування земель та забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою тощо, у достатньому обсязі.

3. Рішення направити до Державної аудиторської служби України, Міністерства екології та природних ресурсів України, Міністерства фінансів України, Державного агентства водних ресурсів України, Вінницької, Волинської, Закарпатської, Чернівецької, Чернігівської обласних державних адміністрацій.

**Перший заступник
Голови Комітету**

А. ДИРІВ